

ERŐFORRÁSAINK

Mt 11, 30

Vannak különleges életterhek, melyek nem minden embert terhelnek. A vak, a béna, a gyógyíthatatlan beteg, az apa, akinek fia tékozló útra tévedt vagy a társ nélkül maradt özvegy részvétre indít, mert érezzük, hogy olyan különleges terhet viselnek, amitől mi magunk — egyelőre — mentesek vagyunk.

Jézus az ilyen különleges teher-hordozókhöz siet a legmélyebb szánalommal, ezeket keresi a legnagyobb buzgalommal, hiszen azért jött, hogy megtartsan.

Az a rövid, mindössze három versre terjedő felhívás, mellyel Jézus a megfáradottak és megterheltek figyelmét maga felé igyekszik fordítani, melyben felmutatja a maga életének keresztjét, s melyet ezen alázatos dicsekvéssel zár: „az én terhem könnyű“, elsősorban az ilyen különleges életterhet hordozóknak szól.

De, gondolatom szerint, nemcsak ezeknek, hanem nekünk is szól Jézus felhívása: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan“! A számtalan különleges életteher mellett, mely sok embernek osztályrészül juthat, van életünknek egy minden étellel vele járó terhe is. S ezen egyetemes teher hordozásában is segítőkész szeretettel szól mindnyájunkhoz: „Az én terhem könnyű!“

Mikor Isten teremtő tervében a földi élet fejlődésének rendjén olyan lények kezdtek létezni, akik önmagukról tudtak, akik akarni mertek s akik ha rosszat tettek, lelkiismeret-furdalást kezdtek érezni, ez a közös egyetemes életteher ezekre a lényekre is rászakadt. S azóta ez a teher az emberi élet velejárója. Az embert nem az teszi emberré, hogy függőleges testtartással, két lábon járni képes és kezeivel fogni tud. Emberségünk ott kezdődik, amikor felpislan bennünk az önmagunkról és a világról való tudat fénye, amikor képesek vagyunk arra, hogy a jót a rossztól megkülönböztessük, amikor szabadon el tudjuk határozni magunkat a jónak követésére, amikor szégyellni tudjuk magunkat, ha ezen elhatározásunk meghiúsult, amikor emiatt nyugtalan álmaink lesznek.

Mi emberek akkor kezdtünk konfirmálni, amikor bizonyosságot tudtunk tenni arról, hogy ezek a minket a teremtmények sokadalma fölé emelő lelki tehetségek bennünk élnek.

A konfirmáció számunkra ma is azt jelenti, hogy az öntudatlan, felelőtlen gyermekkorból átléptünk az öntudatos, felelős ifjúkorba. Nagyon egyszerű-szépen fogalmazza meg ezt Pál apostol: „Mikor gyermek valék, úgy szóltam, mint gyermek, úgy gondolkoztam, mint gyermek, úgy ér-

tettem, mint gyermek; minekutána pedig férfiúvá lettem, elhagytam a gyermekhez illő dolgokat“ (1Kor 13, 11). Ez áll az ember történelmi fejlődésére és egyéni növekedésére is.

Öntudattal, szabad akarattal, lelkiismerettel élni nem könnyű élet-cél! E cél felé való törekvés küzdelemmel jár; a küzdelem győzelmei és kudarcai sorozata. S a minden ember életküzdelmében előforduló kudarcai avatják ezt a belső harcot teherré, egyetemes emberi életteherré.

Az életre sokszor különleges terhek zuhannak, melyeknek súlya alatt összeroppannak tartó oszlopai. Valaki könnyelmű volt, valaki gyáva volt, valaki kicsinyhitű volt, nem vállalta a belső küzdelmet, amely e teher hordozásával velejár; a züllés lejtőjére csúszott az egyén.

Ahány nagy valláserkölcsi tanítómester élt a történelem folyamán, mind igyekezett valamilyen megoldást hozni e teher hordozásának könnyítésére. Profétái tanításait a követőikből alakult valláserkölcsi szervezetek a gyakorlati élet szintjére szállították alá, és megváltás-rendszerekké dolgozták ki. E megváltás-rendszerek elvi alapját képező magyarázat legtöbbször az, hogy ez egyetemes életteher az emberen kívüli forrásból szakadt az emberre; azt megadással — a jövőndő jutalom reményében — vállalni kell.

Ezen elv alapján épült ki a keresztény megváltás-rendszer is. A kiinduló elv Pál apostolnak ez a tanítása: „Egynek bünesete által minden emberre elhatott a kárhozat“ (Róm 5, 18). A keresztény dogmatörténelem rendjén ezen elvből kiindulva kialakult az ember bűnösen születtségének, magatehetetlenségének, csak ingyen kegyelemből — hit által való megválthatóságának dogma- és szertartás-rendszere. A középkori keresztény egyház abban látta a maga küldetését, hogy e megváltás-rendszerben megnyilatkozó hitelv igazságáról meggyőzze az embert s mint egyedül üdvözítő egyház segítségére legyen az embernek megváltásában.

A reformáció sem tudta levenni az emberről a veleszületett bűn terhet, s tovább ápolta az emberben elesettségének, magatehetetlenségének a tudatát. Én a bűn kifejezés használatától inkább tartózkodom. Számomra olyan hideg, kemény, riasztó, nyomasztó, sötét tartalma van, ami tökéletesen ellenkezik Jézus tanításának biztató, bátorító szellemével és az elesettek, kizsájtítottak melletti bátor kiállásaival. Evangéliumát az emberben való hit fénye hatja át; nem vet árnyékot a bűnösen születés, a magatehetetlenség elve. A bűnös asszonyt bizalommal és biztatással bocsátja el; a tékozló fiút a züllés mélyéről atyjához; Zákheus saját erőfeszítése útján tér meg, ami házának is üdvösséget jelent.

Nem úgy ajánlja magát megváltónak, hogy a lankadókról leveszi a keresztet és viszi helyettük. Inkább a saját keresztjét kínálja, ajánlja, mondván: „az én terhem könnyű“. Mintha tudná, hogy az ember ez alatt a teher alatt nőtt és nő emberré, mint a pálma is a saját terhe alatt. Könnyűvé, meg-megújuló kedvvel hordozhatóvá igyekszik tenni rajtunk ezt a közös terhet, tudatosítani a hordozhatóságához szükséges erőpótlás nélkülözhetetlenségét.

Dávid Ferenc tanításában ez a tiszta jézusi keresztény szemlélet jut érvényre. Nemcsak az az érdeme, hogy Isten felé megnyitotta az elkertelenen szabad utat, hanem az is, hogy bizalmat ébresztett az emberben önmaga belső erői iránt. Isten fejlődésben levő gyermekei vagyunk;

Isten-adta erényeink mellett gyarlóságaink is vannak, melyeknek fokozatos legyőzése jelenti bennünk emberségünk növekedését s ezzel terhünk könnyülését.

*

Az unitárius konfirmáció ezt a valláserkölcsei teherhordozást tudatosítja bennünk, s a konfirmációban arról teszünk bizonyosságot, hogy igyekszünk ezt a terhet — mint Jézus — szelíden, alázatos szívvel hordozni s súlya alatt mindinkább tanítványainvá nőni.

S te, unitárius testvérem, aki konfirmációd lépcsőjén valamikor a valláserkölcsei életnek erre az öntudatos, szabad akarat útját megnyitó, lelkiismereti felelősségtől áthatott szintjére felléptél, velem együtt bizonyára megvallod, hogy a közös teherhordozásban néha neked is segítségre van szükséged, néha erőforrás után kell nézned.

Nincsenek büntörölő, üdvszerző szertartásaink; nincsenek közbenjáróink, helyettünk könyörgőink, könnyű, ingyenes megváltást ajánló önfeláldozóink.

De van két olyan erőforrásunk, mely számunkra mindennél többet ér; kiapadhatatlan erők buzognak bennük, s zárjuknak kulcsa a kezünkben van!

Ha Istennel való gyermeki kapcsolatod összekuszálódott, mert túlbecsülted saját magadat, vagy megriadtál, aggodalmaskodtál, kétségbeestél, elvesztetted a fejedet, amikor éppen csak hinned kellett volna; sötétben jártál, tévelyegtél gondtalanul, félig vakon, kétség sem tört, csak önfelédten élted, elélted sok napod... gondolj Jézusra! Mit tett, ha lankadt, ha pillanatra megtorpant keresztje árnyéka alatt? Vagy merre fordította a tékozló fiú szennylepte kezét, könnylepte szemét!? „Amoda megyek, maradjatok itt, amíg imádkozom!“ „Fölkelek és elmegyek az én Atyámhoz, és ezt mondom neki...“

S a Mester, pár percnyi vagy hosszabb távollét után megvidámodva, sugárzó arccal tért vissza övéihez, s a tékozló fiú borostás arcáról lemosta a szennyet és a bánatot az atyai csók.

S a tanítványok refrénként feltörő könyörgése: „Mester, taníts meg minket imádkozni!“

Tanulj meg Jézustól imádkozni. S ha megtaláltad a magad lelkének ösvényét Isten felé, légy boldog. Meg-meglankadó erőid kiapadhatatlan forrását nyitod meg általa magad számára.

Őrizd magadat attól, hogy az ima számodra „merő szokássá“, öntudaton kívül rekedt, gépies mormolássá váljék. Menj be a te belső szobádba, kapcsolj ki lelkedből minden földi gondolatot és gondot, s merülj el abban a boldog tudatban, hogy Isten a mi Atyánk s én most veled társalkodom. Az imádkozás: elmerülés Istenben; megfűrésés abban a gondolatban, hogy Isten gyermeke vagyok s Istennek gondja van rám.

Vagy ha felebarátaiddal, rokonaiddal, szomszédoddal, általában az emberekkel bomlott meg a békességed. Mert igaztalanul bántottak csalódtál bennük, vagy te magad voltál figyelmetlen, önző, irigy, bosszúkereső velük szemben; s szívedben felgyűlt a keserűség.

Ismét figyelj Jézusra!

Emlékezz arra, mit mondott a templom lépcsőjén az áldozati oltárhoz igyekvőnek: eredj el, és rendbe tévén a te dolgodat a te felebaráttoddal, úgy vidd fel a te áldozatodat az oltárra.

És próbáld meg, éld bele magadat Jézus lelki állapotába ott az utolsó vacsorai asztal mellett. Mennyire tele van a szíve nyugtalansággal, keserőséggel! Nem maga miatt; a közös ügyet, az eszményt: Isten országát félti. Mennyit csalódott ebben a 12 emberben; mennyit korholta őket értetleneknek, oktatlanoknak, kicsinyhitűeknek. S most, amikor még pár óra van az elválásig, az ők szűk álmának világából szólanak fel hozzá: „Avagy nem ez időben állítod-e helyre az országot Izraelnek?” (ApCsel 1,6). S vele szemben ott ül Júdás, az áruló, a szerencsétlen. Mit tegyen, hová forduljon, hogy ezt a maréknyi emberszívet magához kösse, Isten országát megmentse? Isten egy darab kenyérre mozdítja kezét, s azután megfogja a közös poharat! Micsoda súlyos jelentőséget kap a minden nap kezünkbe kerülő kenyér azzal, hogy *egy kenyérből* esznek, és a bor, hogy *egy pohárból* isszák, s micsoda megkötő, felbonthatatlanul megkötő erőt kap az egy kenyér és egy pohár felejthetetlen szavaitól: valahányszor így esztek kenyeret, valahányszor így veszitek kezetekbe a pohárt, reám emlékezzetek!

Igy, ilyen lélekkel vedd kezedbe az egy kenyeret és így igyál az egy pohárból. Így nyílik meg számodra az úrvacsora mint vissza-visszatérően megnyíló erőforrás a békesség megtartásában, helyreállításában.

Tudom, hogy sem az imádkozás, sem az úrvacsora nem veszi le rólad a közös emberi terhet, de könnyebbíti annak hordozását. Ezek számodra a hitre épülő belső, lelki nyugalom és szereteten nyugvó külső békesség biztosításának erőforrásai. Ámen.

LÖRINCZI LÁSZLÓ

TI VAGYTOK A FÖLDNEK SÓJA

Mt 5, 13

Az evangélium bizonyossága szerint Jézus tanítványait a sóhoz hasonlította: „Ti vagytok a földnek sói...” Nem tudom, ti hogy vagytok, de én valahányszor a lelkészi hivatásra gondolok, mindig Jézusnak ez a hasonlata jut eszembe. A só a lelkészi hivatás legkifejezőbb szimbóluma. Eredete, természete, funkciói: minden, mi a só fogalmához tartozik, jellemző a lelkészi hivatásra is. Nem véletlen, hogy Jézus a keresztyén világ első lelkészeit, saját tanítványait sóhoz hasonlította.

1. A só mélyről jön: bányák terméke. Megtartó, ízt adó tulajdonsága a mélység műve. Minél mélyebbről jön, annál fehérebb, kristályosabb, tisztább, igazibb. Ha igaz, amit Jézus mond, hogy ti a lelkész az élet sója, akkor a lelkész is csak úgy tudja a megtartás szerepét betölteni, ha mélyről jön. A mélyről fakadt gyökerek köteleznek. A só szereti a földet, s feléje gravitál. A hivatásos lelkész is szereti a híveit, és feléje húz. Nem lehet festő az, aki nem szereti a színeket; nem lehet munkás, aki nem szereti a gépet; nem lehet földműves, aki nem szereti a földet; nem lehet nevelő, aki nem szereti a gyermekeket... és nem lehet lelkész, aki nem szereti a híveit. Csodálatosan idevág az a jelenet, amikor Jézus megkérdezi Pétertől: „Simon Jónának fia, szeretsz-e en-